

Den Haag, 12 september 2018

Geachte leden van de Kamercommissie Economische Zaken en Klimaat,

De gezamenlijke Friese gemeenten en Provincie Fryslân constateren dat er zorgen leven onder inwoners en bedrijven in gebieden waar gas- en zoutwinning plaatsvindt. Deze zorgen gaan over veiligheid, leefbaarheid en waardebehoud van onroerend goed. Met deze zin uit het 'Fries Manifest van Friese overheden over gaswinning en zoutwinning' stonden wij in 2015 ook hier bij uw commissie. Vandaag staat het onderwerp zoutwinning op de agenda en staan wij hier opnieuw.

Via dit manifest brengen wij de zorgen over die er leven bij de inwoners van Fryslân die geconfronteerd worden met de gevolgen van zoutwinning en ook gaswinning. In dit manifest vragen wij aandacht voor informatievoorziening en een balans in de verdeling van de lusten en de lasten.

Hierbij roepen we de minister van EZK en de kamer op om:

- Nulmetingen en herhalingsmetingen uit te voeren;
- Omkering van de bewijslast te laten gelden bij schade door gas- en zoutwinning bij alle winningsgebieden;
- Duidelijke en eenvoudige en toegankelijke schade procedures;
- Decentrale overheden meer invloed te geven;
- Een betere verdeling van de lasten en lusten en een harde financiële tegemoetkoming voor de winningsgebieden;
- Betere communicatie over: effecten, risico's, onzekerheden en monitoring.

Nu ruim twee jaar later zijn deze punten nog steeds actueel. Voor de bestaande zoutwinning in ons gebied en voor de zoutwinning Harlingen Havenmond in het bijzonder vragen wij u om 0-metingen, monitoring en een adequate schadeafhandeling. Wij steunen dan ook het initiatief van de Stichting Bescherming Historisch Harlingen om de zoutwinning Harlingen aan te grijpen als pilot voor een 'nieuw veiligheidsdenken' dat uitgaat van onzekerheden.

Wij constateren, in het advies van de TCCB en uit de brief van minister Wiebes aan de Kamer (30 mei 2018 nr. 132) dat het systeem van schadeafhandeling anders wordt geregeld en centraal wordt geregeld. De inhoud blijft nog net zo weerbarstig als daarvoor door de vele geologische processen zoals kleirijping/inklinking, ontwatering, mijnbouw, e.d. in de ondergrond. Door te bundelen ontstaat wel meer kennis en overzicht. Dat juichen wij toe.

Feit blijft wel, dat ook bij het instellen van een landelijk schade instituut, de ketenaansprakelijkheid een lastige blijft. Is de bodemdaling een gevolg van mijnbouw en is de schade ontstaan door de winning of door kleirijping door wateronttrekking als gevolg van bodemdaling door de winning? Die vraag zal in iedere procedure blijven bestaan en zal onzekerheid en teleurstelling blijven geven bij de burger. Niet alleen tijdens de winning, maar met name in de periode daarna, als de zoutcavernes en ook de aanwezige gaswinputten zijn afgesloten. Dit geldt ook voor de kans op instorting van zoutdaken van cavernes en de kans op diesilverontreiniging van drinkwater als gevolg van lekkage van isolerende lagen in de ondergrond. Juist omdat in de omgeving van Harlingen zowel zout als gas wordt gewonnen.

Een voorbeeld van deze complexiteit zijn de scheuren in woningen in Wijnaldum. In dit gebied is sprake van zoutwinning, gaswinning en van aanpassing van de waterhuishouding als gevolg van de winningen.

Om de gevolgen van bodemdaling door zoutwinning en gaswinning en de wijziging van de waterhuishouding in dit gebied te compenseren is door de Provincie Fryslân een bestuurscommissie ingesteld. De bestuurscommissie voert het integraal gebiedsplan met de compensatiemaatregelen uit. Daarnaast is de Commissie bodemdaling door aardgaswinning Fryslân en Stichting Schadefonds Frisia Zout actief. De commissies werken in een deel van het geheel aan mijnbouwactiviteiten in de omgeving van Harlingen en Franeker. Met het instellen van een landelijk instituut is het belangrijk om bestaande commissies mee te nemen in het complexe proces van schadebepaling en -afhandeling.

Wij vragen u om:

- *In het landelijk schadeprotocol aandacht te geven aan de ketenaansprakelijkheid.*
- *Verbinding te leggen tussen de verschillende kamers bij het instellen van een nieuw landelijk schade instituut om de ketenaansprakelijkheid te verduidelijken.*
- *De positie van de gebiedscommissie en de Commissie bodemdaling door aardgaswinning Fryslân mee te nemen in dit complexe proces.*
- *De zoutwinning in Harlingen aan te grijpen als pilot voor een 'nieuw veiligheidsdenken' dat uitgaat van onzekerheden.*

Gedeputeerde M. Schrier